

UNIVERZITA KOMENSKÉHO V BRATISLAVE
Prírodovedecká fakulta
Katedra regionálnej geografie a rozvoja regiónov

Prof. RNDr. Ladislav Tolmáči, PhD.
Vedúci katedry

Ilovičova 6, Mlynská dolina
842 15 Bratislava 4

tel.: +421 260296430

fax: +421 654290064

e-mail: krg@fns.uniba.sk

www.regionalnageografia.sk

POSUDOK NA HABILITAČNÚ PRÁCU

PETR JEHLIČKA: GEOGRAFIE ALTERNATÍVNYCH POTRAVINOVÝCH SÍTI

Úvod

Habilitačná práca je spracovaná ako súbor príspevkov doplnený úvodnými poznámkami a rozpracovaným zdôvodnením uvádzaných štúdií. Celkovo ide o 10 štúdií v kvalitných impaktovaných časopisoch a jednu kapitolu v monografii. Práca má logickú štruktúru, zaradenie štúdií má svoje opodstatnenie, ku ktorému uvádza autor rozbor a diskusiu. Práca je napísaná serióznym vedeckým jazykom a svedčí o erudovanosti autora v problematike. Nespornou prednosťou rukopisu je zámer vytvoriť ucelenejšiu predstavu o širokom okruhu špecifik, ktoré zahŕňa téma alternatívnych potravinových sietí a sú objektom výskumu aj geografie.

Aktuálnosť témy

Aktuálnosť témy vyplýva z dynamicky sa meniacich podmienok v globalizovanej spoločnosti a preberaním konzumných praktík zo západu. Okrem trendu „časovej postupnosti“ je aktuálnosť témy podmienená súčasnou spoločenskou situáciou. Azda nikdy v nedávnej minulosti neboli tak obmedzované možnosti zaobstarania potravín ako je tomu dnes v súvislosti s pandemiou COVID-19. Zákaz vychádzania a ďalšie nariadenia vlád po celom svete alebo strach z nakupovania otvorili širšiu diskusiu o alternatívnych potravinových sieťach a ich význame pre spoločnosť.

Ciele práce

Cieľ habilitačnej práce je všeobecne definovaný v úvode práce: „Jako celek tedy mají studie zařazené do této habilitační práce dva obecné cíle. Jednak zbavit poznání o neformálních potravinových praktikách a o jejich interakcích s těmi formálními v kontextu střední a východní Evropy (SVE) v rámci mezinárodní vědecké komunikace jeho „neviditelnosti“ a jednak obohatit klíčové debaty o udržitelnosti potravinových systémů o toto téma.“ (s. 2). Konštatujem, že takto všeobecne stanovené ciele považujem za splnené. Vychádzajúc z prvého cieľa, autor „zviditeľnil“ poznanie neformálnych a formálnych potravinových praktík v regióne SVE, o čom svedčí pestrá publikačná činnosť a ohlasy na tieto práce. Druhý cieľ naplnil najmä rozvojom koncepcie „tichej udržateľnosti“ a možnostiam jej aplikovateľnosti.

Autor však mohol cieľ práce viac špecifikovať vychádzajúc z publikovaných štúdií. Práci by to prospelo a oponentovi vytvorilo väčšie možnosti na kritiku dosiahnutých výsledkov v kontexte stanovených cieľov.

Výsledky a prínos práce

Autor pri spracovaní habilitačnej práci, jej čiastkových štúdií, využil pestré spektrum metodických postupov. Zaradené príspevky prešli anonymným recenzným konaním v renomovaných časopisoch. Vyzdvihnúť možno schopnosť habilitanta pracovať v kolektíve, na riešení problematiky spolupracoval so siedmimi spoluautormi publikovaných štúdií.

Oceňujem celkový logický postup spracovania jednotlivých častí, jasnú dikciu pri formulácii a výklad nie jednoduchých problémov, ktoré vyvolali širší ohlas v odbornej literatúre. Mnohé názory autora považujem za veľmi racionálne a odôvodnené (k iným pozri diskusiu nižšie). Jednotlivé časti rukopisu vhodne na seba nadväzujú a v podstate tvoria kompaktný tematický celok.

Výsledky a prínos práce hodnotím v troch rovinách. Prvú z nich, poznatkovú, dokumentujú nové prístupy a pohľady na riešenie alternatívnych potravinových sietí v podmienkach postsocialistických krajín. Predstavenie nových konceptov a možnosti ich aplikácie v geografickom výskume je významným prínosom práce. Stotožňujem sa s autorovým tvrdením, že aj jeho práca: „... upozorňuje na nutnosť rozšíriť portfolio sociálnych kontextů, v nichž vzniká obecněji platné teoretické poznání, o region SVE.“ (s. 3).

Druhá rovina prínosov je akademická. Autor preukázal schopnosť publikovať štúdie s významným impaktom. Celkovo z desiatich štúdií zaradených do databázy WoS mali všetky z nich 10 a viac ohlasov v tejto databáze (k januáru 2021). Celkovo na zaradené štúdie autor evidoval 266 ohlasov!

Výsledky výskumu habilitanta nájdu uplatnenie v mnohých koncepciách nielen v geografii. Okrem iného, ide aj o využitie v didaktickej praxi. Ide o tretiu rovinu prínosov vedeckej práce autora, ktorú nemožno opomenúť.

Poznámky a diskusia k práci

Keďže štúdie zahrnuté do predkladanej habilitačnej práce prešli riadnym anonymným recenzným konaním, moje poznámky a diskusia smerujú k všeobecným zisteniam a názorom habilitanta.

- Posudzovaná habilitačná práca rieši mnohé spoločensko-vedné aspekty výskumu alternatívnych potravinových sietí. V tejto súvislosti výrazne pozitívne hodnotím sociálny pohľad na problém. Autor balansuje na rozhraní mnohých vedných disciplín, avšak výraznejší dôraz na priestor a krajinu ako súčasť prírodovedného pohľadu mi v mnohých prípadoch chýba. Aké sú argumenty pre „geografickosť“ autorovho výskumu?
- Krajiny SVE si zachovali svoje vlastné, historicky založené praktiky potravinových sietí, ktoré sa udržali počas obdobia socializmu. Vychádzajúc zo štúdie Bilewicz a Śpiwak (2018), alternatívne potravinové siete v postsocialistických krajinách vyžadujú novú interpretáciu, ktorá môže zmeniť ich celkovú kategorizáciu. Viacerí autori sa stavajú k paradoxu vytvárania alternatív k dominantnému systému potravín v krajinách SVE, ktoré so sebou prináša rozpor („napätie“) medzi tradičnými (čiastočne zabudnutými postupmi) a novými vzorcami založených na predpisoch a postupoch odvodených z iných (západných, „koloniálnych“) kultúrnych a sociálnych kontextov (Goszczyński et al. 2019). Je potrebná nová definícia a kategorizácia alternatívnych potravinových sietí v Českej republike?
- Aké dôvody vidí autor v diskutovanej obmedzenej aplikovateľnosti západných konceptov a teórií vo výskumnej oblasti potravinového systému v krajinách SVE?

- Je možné isté prepojenie konceptu „quiet sustainability“ s inými konceptami: „green consumption“, „ethical consumption“, „responsible consumption“, „mindful consumption“ alebo „invisible alternativeness“?
- Aktuálna situácia šírenia vírusu SARS-CoV-2 a obmedzenia prijaté vládami po celom svete nepochybne ovplyvnia správanie spotrebiteľov. Z diskusií vyplýva, že „svet“ už nikdy nebude taký ako predtým. Aký je postoj autora kvplyvu pandémie na rozvoj alternatívnych potravinových sietí v regióne SVE? Budú alternatívne potravinové siete ako predtým, pred rokom 2020?
- V neposlednom rade ide o opomínanie tematických prác kolegyne Jany Šiftovej (Spilkovej). Aký vplyv mali jej práce na rozvoj poznatkov habilitanta?

Záver

Záverečné hodnotenie predkladanej habilitačnej práce je výrazne pozitívne. Autor preukázal svoju erudovanosť v problematike, ide o veľmi kvalitné koncepčné dielo. Potvrdzujú to publikované príspevky v renomovaných periodikách. Habilitant je súčasťou progresu poznania alternatívnych potravinových sietí, nielen v geografii. Považujem ho za rešpektovanú osobnosť v odbore. V databáze WoS figuruje ako autor na popredných priečkach pri vyhľadávaní témy „alternative food networks“, čím prispel k tomu, že Česká republika je v tejto databáze v publikačnej aktivite na 6. mieste (január 2021).

Konštatujem, že RNDr. Petr Jehlička, PhD. splnil ciele habilitačnej práce a pri spracovaní habilitačnej práce preukázal vysokú odbornú úroveň. Kontrola originality v systéme turnitin vykazuje minimálnu zhodu s viacerými prácami, vo všeobecnosti pod 1 %. Predkladanú habilitačnú prácu považujem za originálnu a odporúčam ju prijať k obhajobe. Po úspešnom priebehu habilitačného konania udeliť RNDr. Petrovi Jehličkovi, PhD. vedecko-pedagogický titul „docent“ v študijnom odbore „Geografia“.

V Bratislave, 1. 2. 2021

doc. RNDr. František Křížan, PhD.
Oponent